

Morgen beslist wereldvoetbalbond FIFA in Zürich welk land of welke combinatie van landen het voetbal in 2018 (en 2022) mag organiseren.

Waarom het WK naar de Lage Landen halen?

Door onze redacteurs
**STEVEN DERIX en
DOLF DE GROOT**

ROTTERDAM, 1 DEC. Volgens de Engelse bookmakers maken 'we' geen schijn van kans.

Wie gisteravond geld inzette op Nederland en België als organisator van het wereldkampioenschap voetbal van 2018, kon tot veertig keer zijn inzet terugverdienen. De meeste bookmakers gaven *odds* van 1 op 33.

Campagneleider Ruud Gullit en KNVB-bestuurder Harry Been hadden gehoopt dat het *Holland-Belgium Bid* misschien een eerste stemronde zou kunnen overleven, door de combinatie Spanje-Portugal te verslaan. Maar de Iberiërs zijn één van de favorieten geworden voor het WK 2018, naast Rusland en Engeland. De kans dat Nederland meer stemmen binnenhaalt dan één van deze kandidaten, lijkt nihil.

Maar waarom willen Nederland en België het WK eigenlijk zo graag?

De wereldvoetbalbond FIFA is omstreden. Twee van de 24 leden van het FIFA-bestuur zijn wegens omkoping geschorst. Deze week kwamen opnieuw drie FIFA-bestuursleden in opspraak, nadat de BBC nieuwe bewijzen presenteerde van corruptie. Geen fijn gezelschap voor premier Mark Rutte, en minister van Sport Edith Schippers, die morgen in het FIFA-hoofdkwartier in Zürich zullen arriveren.

De Nederlandse regering heeft een groot aantal garanties moeten afgeven om WK-kandidaat te mogen worden. De FIFA eist opschorting van arboregels, en volledige vrijstelling van belastingen. Op sommige punten gingen de FIFA-eisen de Nederlandse en Belgische regering te ver. Maar de aanpassin-

gen die de Lage Landen in de garanties hebben aangebracht, zijn slecht gevallen bij de FIFA.

Financieel aantrekkelijk is het WK ook niet. De KNVB liet niet na te wijzen op het vermeende economische succes van het WK in Duitsland in 2006. Volgens een Duitse hoogleraar had het toernooi alleen aan belastingen al 1,2 miljard euro opgeleverd. Maar verreweg de meeste economen zeggen dat het organiseren van grote sportevenementen altijd met verliezen gepaard gaat. Het economisch onderzoeksbureau SEO maakte in opdracht van het kabinet een kosten- batenanalyse van een WK in de Lage Landen. Volgens het SEO zal het WK in het meest waarschijnlijke scenario een verlies van 154 miljoen euro opleveren. In het meest ongunstige scenario zou dit verlies kunnen oplopen tot 1,3 miljard.

Waarom dan toch een WK naar de Lage Landen halen?

In de eerste plaats omdat de KNVB het graag wil. Het organiseren van het WK verhoogt het prestige van de voetbalbond. In 2000 organiseerden Nederland en België een vlekkeloos EK voetbal. Euro 2000 was voor de voetbalbond ook een financieel succes. Het geld dat overbleef, werd deels gereserveerd voor het binnenhalen van het WK. Uit interne stukken van het ministerie van Volksgezondheid blijkt dat de KNVB-lobby veel invloed had binnen het departement. Zo liet de voetbalbond een 'second opinion' opstellen, die een veel positiever beeld schetste dan het SEO. Deze cijfers vonden ook hun weg naar de Kamer.

Maar het binnenhalen van het WK is meer dan een gril van de nationale voetbalbond: het is officieel beleid van de regering. Vorig jaar schaarde het kabinet zich ach-

ter het 'Olympisch Plan 2028' van sportkoepel NOC*NSF. Einddoel: het organiseren van de Olympische Spelen in Nederland.

Grote sportevenementen, zo denkt het kabinet, zullen een stimulans zijn voor de breedtesport in Nederland. En dat is niet alleen goed voor de volksgezondheid. Volgens het kabinet wordt de maatschappelijke rol van sport steeds belangrijker: „In sportclubs en bij sportevenementen kunnen mensen zich ontplooiën.”

In het *bid book* dat Nederland heeft aangeboden aan de FIFA, wordt veel aandacht besteed aan de maatschappelijke rol van voetbal. 'Open voetbalclubs', die een actieve rol spelen in de buurt rond het stadion, kunnen de integratie en maatschappelijke cohesie versterken, aldus de KNVB.

De impact van voetbal valt inderdaad niet te ontkennen. In 2006 zorgde het WK voor een ongekende euforie in de Bondsrepubliek. Voor het eerst sinds 1945 durfden de Duitsers weer openlijk blij te geven van hun gevoelens van vaderlandsliefde. Volgens de bondsregering heeft het toernooi het imago van Duitsland in het buitenland sterk verbeterd.

Dat zou het WK in de Lage Landen kunnen zijn: een uitbundig voetbalfeest waaraan Nederlanders en Belgen nog lang zullen terugdenken. Kosten van het feest, volgens de economen van het SEO: zo'n negen euro per inwoner.

Erfenis is vooral immaterieel

De Zuid-Afrikanen hebben hun trots hervonden door het WK van 2010. Maar de meeste stadions hebben geen nieuwe bestemming.

Door onze correspondent
PETER VERMAAS

JOHANNESBURG, 1 DEC. Voorafgaand aan de WK-finale op 11 juli sjokten voor de sluitingsceremonie in het stadion in Johannesburg enkele tientallen olifanten het veld op. Geen echte olifanten, maar op ware grootte gemaakte pakken waaronder twee acteurs de gang van de beesten imiteerden.

Het waren witte olifanten. Toeval of een wrang grapje? Feit is dat na de finale de politieke discussie losbarstte over de 'witte olifanten' die speciaal voor het WK in enkele grote Zuid-Afrikaanse steden gebouwd zijn: stadions zonder toekomst, die vooral veel geld kosten om te onderhouden.

Het finalestadion in Johannesburg – tijdens het WK bekend als 'Soccer City', maar inmiddels weer opererend onder de oude naam 'FNB Stadion' – heeft geen zorgen. Daar zijn tot eind dit jaar 27 grote evenementen geboekt. Ook in Durban is de voetbalcultuur voldoende ontwikkeld om het plaatselijke stadion vol te krijgen. Bovendien heeft de stad zich met het nieuwe Moses Mabhida-stadion kandidaat gesteld voor de Olympische Spelen van 2020.

De nieuwe stadions in Kaapstad, Polokwane en Port Elizabeth zijn minder succesvol. De Franse beheerder van het stadion in Kaapstad heeft zich teruggetrokken omdat het complex niet rendabel te exploiteren zou zijn. De lokale voetbal- en rugbyteams gebruiken liever hun eigen stadions. Dit betekent niet dat het WK Zuid-Afrika niets heeft opgeleverd. Wereldwijd zijn maar weinig stadions winstgevend, vergoelijkt het onderzoeksbureau Grant Thornton.

De erfenis van het WK is vooral immaterieel. Voor het eerst sinds de vrije verkiezingen in 1994 stonden Zuid-Afrikanen van alle politieke gezindten en rassen schouder aan schouder voor een gemeenschappelijk doel. Na alle negatieve publiciteit bewees het land op tijd de infrastructuur gereed te hebben en een veilig toernooi te kunnen organiseren. Volgens Grant Thornton is dit imago cruciaal om in de toekomst meer toeristen en conferenties aan te trekken.

Hoeveel het WK Zuid-Afrika gekost heeft, is niet bekend. Voorafgaand schatte de overheid dat dit circa 4,5 miljard euro zou zijn. Daarvan is 1,5 miljard uitgegeven aan stadions en volgens officiële cijfers zo'n 1,3 miljard aan infrastructuur. De verbeteringen aan snelwegen en openbaar vervoer stonden echter ook al vóór het WK op het programma van de overheid. Steeds meer grote projecten kregen een WK-stempel omdat ze dan op tijd klaar waren.

De Zuid-Afrikaanse minister van Financiën, Pravin Gordhan, zegt dat het WK de staat ongeveer eenzelfde bedrag (4,5 miljard euro) heeft opgeleverd, vooral door belastinginkomsten uit extra uitgaven van toeristen. De FIFA, die 1,6 miljard euro aan het toernooi verdiende, hoefde in Zuid-Afrika geen belasting te betalen.

De meest tastbare erfenis zijn de nieuwe snelwegen die de doorstroming in de grootste economie van Afrika verbeterd hebben. Door de investeringen, ook in de witte olifanten, had Zuid-Afrika zijn *stimulus package* al klaar nog voor de wereldwijde financiële crisis losbarstte. „Drie, vier jaar lang hebben we de economie dankzij het WK draaiend kunnen houden”, meent Grant Thornton. Naar schatting 300.000 mensen hebben in de bouw hun baan dankzij het WK behouden. In 2010 heeft het WK voor op z'n minst 0,5 procent bijgedragen aan de groei van het bruto nationaal product.

Media krijgen in Engeland de schuld

Als Engeland morgen te horen krijgt dat het het WK niet mag organiseren, is dat de schuld van De Media. Want was het niet *The Sunday Times* die ont-hulde dat een aantal FIFA-leden zich liet omkopen, waardoor twee van hen werden geschorst? Maandagavond deed de BBC er nog een schepje bovenop en zond een documentaire uit die nogmaals benadrukte hoe corrupt sommige FIFA-leden zijn.

Andy Anson, de Britse zakenman die namens de Engelse voetbalbond het WK probeert binnen te slepen, bleef de afgelopen dagen optimistisch. „De sporters heeft veel invloed in dit land en weerspiegelt de liefde voor voetbal die hier is.” Maar helemaal overtuigd zijn de Engelsen niet van hun kansen. In een brief aan de FIFA half november nam de organisatie afstand van de nieuwsberichten: „We hopen dat het bod van Engeland niet negatief zal worden beoordeeld door de acties van individuele media, ongeacht wat men van hen denkt.” Daarom vloog de Japans spre-

2018

kende minister voor Cultuur, Jeremy Hunt, onlangs naar Kuala Lumpur om daar het Japanse

FIFA-lid Junji Ogura te overtuigen van het Engelse bod. Daarom ook zijn behalve voetballer David Beckham en de invloedrijke voetbalcommentator en oud-international Gary Lineker ook premier Cameron en prins William morgen in Zürich. Want de Engelsen vinden dat het tijd is dat voetbal weer terugkeert naar het land waar het werd uitgevonden. In 1966 organiseerde Engeland het WK voor het eerst en het laatste – en het gastland won de titel. Engeland heeft de infrastructuur, moderne stadions en een Premier League waarvan de wedstrijden over de hele wereld worden bekeken. Alleen die media...

Titia Ketelaar

Iberisch schiereiland ontbeert krediet

Portugal en Spanje – de regerend Europees en wereldkampioen – doen een gooi naar de organisatie van het WK in 2018 op het moment dat het Iberisch schiereiland zich financieel in het oog van de orkaan bevindt. Tervijl krediet er sinds enkele maanden in snel tempo aan het opdrogen is, zou het binnenslepen van het WK de overheden van beide landen tot miljardeninvesteringen nopen.

Zo zou Spanje volgens eigen berekeningen circa 1,47 miljard euro kwijt zijn aan de renovatie van bestaande stadions. Het grootste deel hiervan (855 miljoen euro) zou opgebracht moeten worden door de autonome regio's en gemeenten. Maar net als de landelijke overheid kunnen ook zij steeds lastiger geld lenen. De regio's en gemeenten worden gewantwoord nu zij volgens de meest recente cijfers van de centrale bank respectievelijk 104 miljard en 36 miljard rood staan. In Portugal zouden minder grootschalige investeringen nodig zijn. Het land organiseerde

zes jaar geleden al het EK voetbal. Het moest daarvoor verscheidene stadions

bouwen en oude laten opknappen. Nu het land financieel aan de afgrond staat, vragen Portugezen zich af of die investeringen wel altijd verstandig zijn geweest. Zo klaagde de provincie stad Aveiro over de hoge onderhoudskosten van het grote stadion dat de lokale middenmoter nu tot zijn beschikking heeft. De tribunes zitten zelden vol en het zou goedkoper zijn om het stadion af te breken. In Lissabon staan twee stadions dicht bij elkaar. De twee grote voetbalclubs van de hoofdstad, Benfica en Sporting, mogen van de politie uit veiligheidsoverwegingen echter niet op dezelfde dag thuiswedstrijden spelen.

Merijn de Waal

Financiële impuls Russische sport

Er is één Rus die het WK voetbal van 2018 per se naar zijn land wil halen en dat is sportfanaat en premier Vladimir Poetin. De FIFA-delegatie die afgelopen zomer in Moskou en Sint-Petersburg op bezoek was, werd dan ook met grote belof-tes langs de bestaande sportfaciliteiten gevoerd. Want goede stadions, vliegvelden, wegen, vervoer en onderdak voor de supporters zijn nu nog schaars in Rusland.

Als Poetin zijn zin krijgt, moet er dus heel wat worden gebouwd. En juist dat is in Rusland geen probleem, zoals blijkt uit de manier waarop het bij de voorbereidingen van de Olympische Winterspelen van 2014 in Sotsji is gegaan. Voordat die aan Rusland werden toegekend, waren ook daar de sportfaciliteiten beperkt. Maar zodra het IOC Rusland had uitverkoren, gaf Poetin opdracht tot een bouwmarathon, die tot op de dag van vandaag duurt. Datzelfde scenario kreeg ook de FIFA voorgespiegeld.

De Russische staat zal het grootste deel van de kosten van

het WK dragen, maar net als in Sotsji zullen grote particuliere bedrijven, al dan niet onder

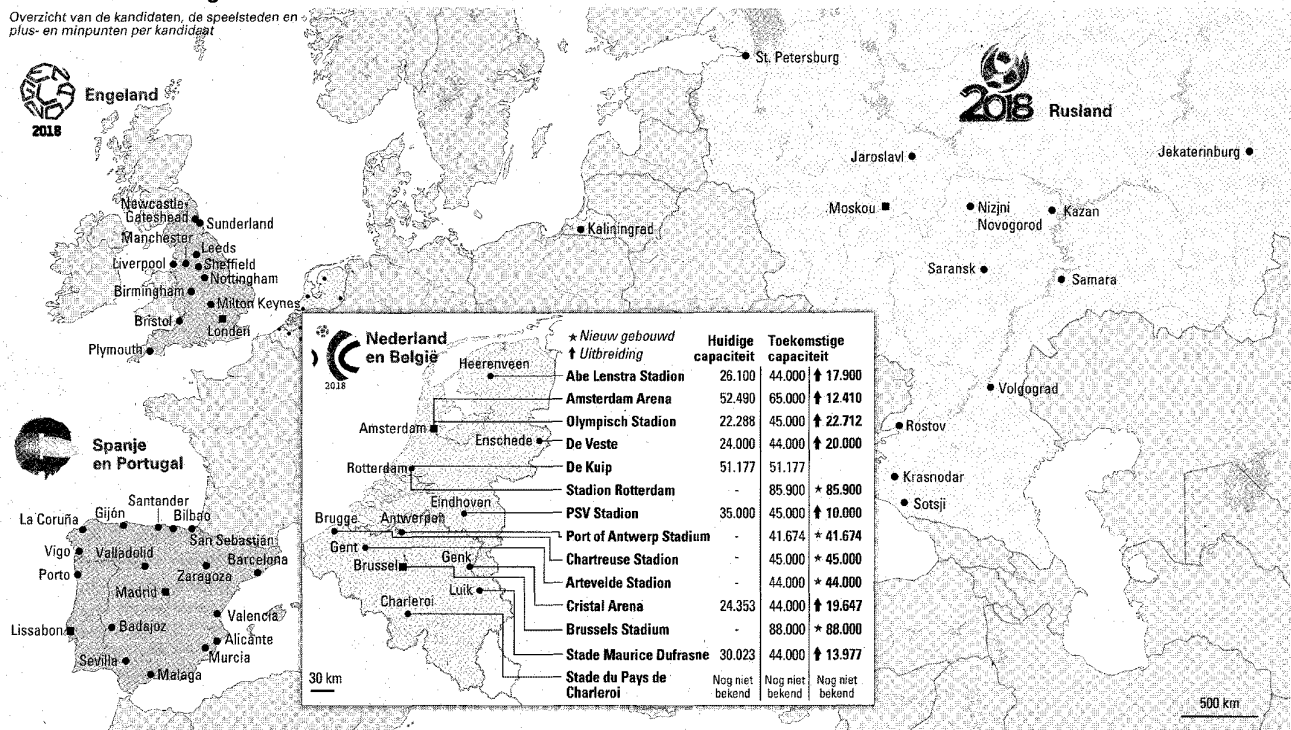
druk van de overheid, een deel op zich nemen.

Net als bij Sotsji 2014 staan de meeste Russen niet te springen om het eerste WK voetbal in eigen land te organiseren. Een meerderheid van de voetballiefhebbers wil het wel, omdat ze het toernooi zien als een katalysator voor de Russische sport als geheel, die zich sinds het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in een neerwaartse beweging bevindt. En er is nog een positief gevolg van het WK. Want de nog te bouwen stadions, wegen, hotels, vliegvelden zullen na 2018 voor andere doeleinden kunnen worden gebruikt. Het WK is dan ook een enorme financiële impuls voor de sport.

Michel Krielaars

Kandidaten voor organisatie WK voetbal 2018

Overzicht van de kandidaten, de speelsteden en plus- en minpunten per kandidaat

Hoe wordt gestemd?

Om het WK binnen te halen moet een kandidaat de meerderheid van het FIFA-bestuur voor zich winnen (12 stemmen). Als er na stemming geen beslissing valt, valt het land met de minste stemmen af en volgt een nieuwe ronde. Dat kan doorgaan tot er twee WK-kandidaten over zijn. Bij een gelijke stand (11-11) is de stem van FIFA-voorzitter Blatter doorslaggevend. Om 16.00 uur wordt de beslissing bekendgemaakt.

Engeland

- Voetbal is onderdeel van de samenleving
- Alle grote stadions zijn gerenoveerd: in het Wembley-stadion passen 90.000 fans
- Overige infrastructuur – wegennetwerk, spoor, telecomunicatie – is aanwezig
- Premier League wordt over hele wereld gevolgd, Engelse voetballers zijn wereldberoemd
- Voetbal is onderdeel van de samenleving, het WK is niet nodig om het spel te stimuleren

Spanje en Portugal

- Voetbalgekke lokale bevolking
- Goed ontwikkelde toerisme-infrastructuur
- Uitstekend openbaar vervoer (al is de komst van een hst tussen Madrid en Lissabon door de crisis onzeker geworden)
- Beide landen hebben ervaring met de organisatie van grote sportevenementen (Spelen in Barcelona 1992, EK 2004 in Portugal, WK 1982 in Spanje)
- Voor Zuid-Amerikaanse supporters hoeft de taal geen probleem te zijn
- 's Zomers kan het zeer heet zijn met temperaturen ver boven de 40 in Zuid-Spanje
- Economische crisis kan investeringen onzeker maken

Nederland en België

- 'Compact toernooi', in het hart van Europa
- Twee miljoen fietsen, groenste WK ooit
- Niet akkoord met alle FIFA-eisen
- Nederland en België onbeduidend vergeleken bij concurrentie

Rusland

- Geld genoeg
- Steun van Poetin
- Enthusiaste voetballiefhebbers
- Stimulus voor de Russische sport als geheel
- Geen goede faciliteiten op dit moment en grote vraag of die ook klaar zijn in 2018
- Russische voetbalsupporters gedragen zich steeds agressiever omdat voetbal een uitlaatklep is voor sociale onrust
- Grote afstanden tussen speelsteden, en meerdere tijdzones

NRC 011210 / RL, MJ, YS / Bron: Fifa, Reuters